

Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*

Fatih DUMAN¹, Ertuğrul ÖZDEMİR²

Makale Geçmişi

ÖZ

Article History

Alındı/Received:
20/06/2022

Düzeltilme alındı/ Received
in revised form:
24/11/2022

Kabul edildi/Accepted:
06/12/2022

Article Type:

Derleme Makalesi
Review Article

DOI:

doi:10.48174/buaad.52.3

Okullar, ülkenin kalkınmasını ve ilerlemesini desteklemek için büyük önem taşıyan eğitim sisteminin en önemli kurumudur. Okullardan beklenen görevlerin yerine getirilebilmesi için okul personeline ve yöneticilerine önemli görevler düşmektedir. Okul personelinin motivasyonu, eğitim faaliyetlerinin desteklenmesi ve eğitimin diğer paydaşları olan velilerin sürece dahil edilmesi eğitim yöneticilerinin temel görevleri arasında yer alır. Bu araştırmada liderlik kavramının dünyada öneminin artmasına paralel olarak ülkemizde de bu alanda yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu amaç kapsamında 2006- 2021 yılları arasında liderlik stilleri inceleyen çalışmaların temel özelliklerinin neler olduğu ele alınmıştır. Araştırmada YÖKTEZ’de 2006-2021 yılları arasında yayınlanan 28 tez incelenmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi türündedir. Araştırma sonucunda 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine hazırlanmış lisansüstü tezlere bakıldığında; en fazla tez çalışması %17,85 ile 2017 yılında yapıldığı, üniversiteler bazında dağılımlarına bakıldığında en çok tezin %14,28 ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, %10,71 ile Gazi Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi’nde yapıldığı, enstitü bazında dağılımlarına bakıldığında en fazla tezin %78,57 ile Eğitim Bilimleri Enstitüleri tarafından hazırlandığı, Anabilim Dalları bazında dağılımlarına bakıldığında en fazla tezin %53,57 ile Eğitim Bilimleri ABD tarafından hazırlandığı, örneklem ve çalışma gruplarında en fazla okul yöneticilerinin, en az ise öğrenci grubunun yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre 2006 yılında sadece bir lisansüstü tez çalışması yer alırken bu rakam yıllar geçtikçe artmıştır. Başka bir ifade ile okul liderliği veya liderlik stilleri konularına olan ilginin artması bu konunun önemli hale geldiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler:

Liderlik, Okul Müdürü, Eğitim

© 2023 BUAAD-BIJAR. Tüm hakları saklıdır.

Kaynak gösterme / To cite this article:

Duman, F., & Özdemir, E. (2022). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 106-119. doi:10.48174/buaad.52.3

*Extended Abstract

Summary

Schools are the most important institution of the education system, which is of great importance to support the development and progress of the country. School personnel and administrators have important duties in order to fulfill the duties expected from schools. Motivation of school personnel, supporting educational activities and involving parents, who are other stakeholders of education, are among the basic duties of education administrators. In this study, in parallel with the increasing importance of the concept of leadership in the world, studies in this field in our country were examined. For this purpose, the main features of the studies examining leadership styles between 2006 and 2021 are discussed. In the research, 28 theses published in YÖKTEZ between the years 2006-2021 were examined. This study is in the type of document analysis, one of the qualitative research methods. As a result of the research, when the graduate theses on the Leadership Styles of School Principals were examined within the scope of the years 2006-2021; The most thesis work was done in 2017 with 17.85%, when the distribution of theses on the basis of universities is examined, the most thesis was done in Istanbul Sabahattin Zaim University with 14.28%, Gazi University with 10.71%

*Bu çalışma tezsiz yüksek lisans bitirme projesinden türetilmiştir.

¹Aksaray Piri Mehmet Paşa Ortaokulu müdürü, fatihduman@hotmail.com

²Aksaray, Ortaköy, Ertuğrul Gazi Halk Eğitimi Merkezi müdür yardımcısı, ozdemirertugrul68@gmail.com

and Dokuz Eylül University, when the distribution on the basis of institutes is considered, the highest number of theses were found. It was concluded that the thesis was prepared by the Educational Sciences Institute with 78.57%, the most thesis was prepared by the Educational Sciences USA with 53.57%, and the school administrators and the student group the least were included in the sample and study groups. According to the results of the research, while there was only one postgraduate thesis in 2006, this figure has increased over the years. In other words, it has shown that this issue has become important with the increase in school leadership or leadership styles.

Key Words: Leadership, School Principal, Education

GİRİŞ

Son yıllarda, eğitim yönetimindeki araştırmaların öğrenen liderlik kavramına odaklandığı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda öğretmen liderliğinin okul eğitime etkisi tartışma ve araştırma konusu olmuştur. Bu doğrultuda öğretmen liderleri; Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemeleri, okul için belirlenen hedefleri öğretmenlerle paylaşmaları ve onlara geri bildirimde bulunmaları önemli görülmektedir (Çelik, 2015). Öğretmen; okul başarısından, okulun yaşam hedeflerine ulaşmasından ve okul programını yönetmekten birinci derecede sorumlu kişidir. Eğitim anlayışının gelişmesiyle okulu daha etkin yönetmek, aynı hedefler doğrultusunda okul personeli ile bütünleşmek, öğretmenler arası ilişkileri güçlendirmek ve öğretime uygun kaynakları sağlamak için değişime odaklanmalıdır. Bunun için geleneksel yönetim anlayışından uzaklaşıp liderliğe geçmek gerekmektedir (Çırpan, 2009). Gelişen dünyaya ayak uydurabilmek için okulların etkinliğini artırmak gerekmektedir. Bu etkililiğin artırılması içinde takım halinde çalışmak ve zamanı yönetmek şarttır. Bu şartları da iyi bir takım lideri yerine getirebilir. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere eğitim alanında özgün bir liderlik yaklaşımına ihtiyaç duyulmaktadır (Erdoğan, 2006). Günümüzde geleneksel yönetim anlayışı yerine liderlik davranışı anlam kazanmıştır. Liderlik, bir kişinin belirli hedeflere ulaşmak için başkalarının faaliyetlerini etkileme ve yönlendirme süreci olarak tanımlanır. Fakat bir grubu yönlendirmek için yani gruba liderlik yapmak için tek bir stratejiden ve stilden bahsedilemez. Liderlik stilleri de zaman içerisinde değişim göstermektedir.

Liderlik Kavramı

Yönetim biliminin temel kavramlarından biri olan liderlikle ilgili 3000'den fazla ampirik çalışma ve 350'den fazla liderlik tanımı yapılmıştır. Liderlik aşağıdaki üç özellik ile tanımlanır; kişiye verilen isim, kişinin özellikleri, grup lideri olan kişinin davranış yapısı.

Sorensen ve Epps'e (1996) göre Lider, güçlü, dinamik kişiliği olan, çevresini, hitap ettiği toplumu etkisi altına alan, yönetip yönlendiren, kendi isteklerini takipçilerine zorlama olmadan yaptırabilen, aynı zamanda onlara örnek olabilen kişi olarak tanımlanmaktadır.

Liderlik, bir izleyicinin düşüncelerini ve eylemlerini etkilemek için gücün kullanılmasıdır. Liderlik kavramı başka bir kavramı içerir bir lider. Liderlik bir duruma atıfta bulunurken, lider gerçek bir kişiye atıfta bulunur. Lider, bir grup insan tarafından takip edilen ve kişisel ve grup hedeflerine

ulaşmak için onların emir ve talimatlarına göre hareket eden kişidir. Lider, görkemli planların yaratıcısı ve başlatıcısıdır. Liderlik tanımlarında yer alan ana noktalar şu şekilde özetlemektedir (Çelik, 2015).

1.1. Lider ve Özellikleri

Bir lider; hayal etmeli, meydan okumalı, yeniliğe açık olmalı ve çalışanını fikirlerinin peşinden gitmeye motive etmelidir. Liderler bunu yaparken konumlarından gelen gücü kullanmak yerine, çalışanlar ve diğerleriyle ittifaklar ve ortaklıklar yoluyla güven geliştirmeyi seçmelidirler (Budak, 2017). Bu nedenle empati, güvenilirlik, başarı, açık iletişim ve dürüstlük bir lider için son derece önemli başlangıç noktasıdır. Bir liderin amacı sadece kendini geliştirmek değil, bir değişimi tüm paydaşlar için sağlamalıdır. Yönetici, çalışanlarının başarısından memnundur liderin ise bir mesajı vardır. Lider, bir organizasyonda coşku ve bağlılık duygusu uyandıran ve diğerlerinde bunu ilham eden kişidir. Liderler sadece insanları değil, bilgiyi de yönetmeyi bilen kişilerdir. Bir liderin özellikleri, konumuna değil kişiliğine bağlıdır ve sosyal çevredeki ilişkileriyle doğru orantılıdır. Dolayısıyla bu, liderin özelliklerini sırayla inceleyerek liderin özelliklerini bulmaya ve tanımlamaya yönelik eksik bir girişimdir. Geleceğin liderlerinin sahip olması gereken özellikler: Güçlü vizyon: lider düşünmeli ve ileriye dönük çalışmalıdır (Doğan, 2017).

1.2. Liderlik yaklaşımları

Liderlik teorisi, 1920-1950 döneminde liderliğin özellikleri, 1950-1960 döneminde etkin liderlik davranışı, 1960-1970 döneminde çevre koşullarının liderliğe etkisi, 1970-1980 döneminde liderlerin sembolik rolleri üzerine araştırmalar, 1980-1990 döneminde liderlerin özellikleri ve davranışları. , 1990'dan beri ise kültürlerarası liderlik değişimine odaklanmıştır. Her insanın doğuştan lider olma ve liderlik etme ihtiyacı olduğundan, her grupta, her organizasyonda, her toplumda bir lider vardır. "Bir lideri lider yapan nedir?" Şimdiye kadar bu soruya net bir şekilde cevap verilmemiş ve hangi faktörlerin liderliği oluşturduğu veya hangi faktörlerin liderlik gelişimi için önemli olduğu konusunda farklı yaklaşımlar geliştirilmiştir (Budak, 2017).

Liderlikte geliştirilen ilk yaklaşım kişisel yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre, lider olabilmek için insanların bazı doğuştan gelen niteliklere sahip olması gerekir. Liderler, doğdukları fiziksel, entelektüel, duygusal, sosyal ve kişisel nitelikler açısından diğerlerinden farklı olmalıdır. Bu bakış açısına göre liderlik, liderin doğuştan gelen yetenekler ve çocuklukta kazanılan bazı niteliklerle zenginleşmesine dayanır. Bu yaklaşıma göre lider olunmaz, lider doğulur. Owens'a göre bu yaklaşımın temel önermesi, lideri etkili ve başarılı kılan özelliklerin, liderin kişisel özellikleri değil, liderlik sırasındaki davranışları olduğudur (Genç, 2004). Yapılan çalışmalarda liderlerin davranışlarının temel yönü belirlenmeye çalışılmıştır. Liderlerin astlarıyla nasıl iletişim kurdukları,

yetki verip vermedikleri, nasıl planlayıp kontrol ettikleri ve nasıl hedefler belirledikleri bir liderin etkinliğinin önemli belirleyicileridir. Özellikler kuramına göre ise liderin tanımlanmasında kişisel özellikler önemli bir rol oynarken, davranış kuramına göre liderin ne yaptığı ve çevresindeki insanlara nasıl davrandığı önemlidir. Davranış teorisine göre, etkili bir liderlik tarzı, liderin davranışı ve astlarının bu davranışa verdiği duygusal ve davranışsal tepkilerle açıklanır (Yılmaz, 2014). Yönetim alanındaki çeşitli uygulamalı ve teorik çalışmalar, davranışsal liderliğe yönelik bir yaklaşımın geliştirilmesine katkıda bulunmuştur. Bu çalışmalar şunları içerir: Ohio Eyalet Üniversitesi Araştırması, Michigan Eyalet Üniversitesi Araştırması, Blake ve Mouton'un İdari Tablo Modeli Çalışması ve McGregor'un X ve Y Teorisi. 1945 tarihli bu çalışmalardır ve liderin nasıl tanımlandığını belirlemeyi amaçlamıştır (Erçetin, 2000).

1.3. Liderlikte Yeni Paradigmalar

Liderlik araştırmaları 1950'lerden sonra genişlemeye başlamıştır. Araştırmalar sonucunda liderlik ile ilgili çeşitli kavramlar ortaya çıkmıştır. Bunlar; dönüşümcü liderlik, etkileşimci liderlik, karizmatik liderlik, vizyoner liderlik, öğretimsel (eğitimsel) liderliktir (Çelik, 2015). Lider ve takipçi, kişilik özellikleri açısından etkileşim halindedir. 19. yüzyılda liderlik ve yönetim anlayışı geleneksel bir yapı üzerine kuruluyken, günümüzdeki hızlı değişimde yeni liderlik yaklaşımları ortaya çıkmaya başlamıştır. Liderlik teorileri sürekli gelişirken, vizyon-misyon, vizyon şekillendirme, motivasyon ve eylem, değişim ve yenilik yaratma, öz motivasyon, motivasyon, ekstra çabayı ödüllendirme, sezgisel anlayış ve başkalarıyla ilişkiler kurma ve etkili bir çevresel yaklaşım gibi konular giderek daha önemli hale gelmektedir (Taymaz, 2000).

1.4. Eğitimde Liderlik

Okullar, ülkenin kalkınmasını ve ilerlemesini desteklemek için büyük önem taşıyan eğitim sisteminin en önemli kurumudur. Okul, toplumdaki her türlü eğitim ve öğretim faaliyetleri yoluyla insanları toplu olarak eğitime işlevini üstlenen kuruluşların genel adıdır. Okullar sayıları, sorumlulukları ve özellikleri ile eğitim sistemimizde önemli bir yer tutmaktadır. Okul liderleri, okulun hedeflerine ulaşmasında en çok etki ve öneme sahip liderliktir. Okul yönetimi bir müdür, müdür yardımcısı/ları oluşur. Ancak, okul müdürleri okulda lider olarak kabul edilir. Randevu ile göreve başlayan müdür, resmi, sosyal ve teknik mercilerce yetkilendirilmiş bir müdürdür (Helvacı, 2015). Resmi otorite, bulunduğu ofisten, sosyal otorite, çalıştığı personel ve çevreden, teknik otorite ise yönetim bilgi ve becerilerinden kaynaklanmaktadır. Bir okul müdürünün etkili bir lider olabilmesi için tüm bu yetkilere sahip olması gerekir.

Okul yöneticisinin etkili bir lider olması okulun amaçlarına ulaşmasının en önemli koşullarından biridir. Liderlik yöneticileri, takipçileri, öğretmenleri ve öğrencileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip

olacaktır. Klasik yönetim anlayışından sıyrılmadığı için liderlerin değişen rollerini anlayamayan ve uygulayamayan okul müdürleri, öğretmen performansını etkin bir şekilde yönetemezler. Bu bağlamda bir yöneticinin liderlik tarzı okulun başarısı üzerindeki en önemli değişkenler arasında yer alır. Bir yöneticinin sergilediği liderlik tarzı, takipçilerine model olacaktır. Aynı şekilde bir yönetsel davranış modeli olarak gelecekte öğrenci ve öğretmen davranışlarının kaynağı olacaktır (Eren, 2006).

Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde okul müdürlerinin sahip olması gereken liderlik rollerinin belirlenmesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmış ve modern okul müdürlerinin liderlik rolleri yeniden tanımlanmıştır. Bu liderlik rolleri; vizyoner liderlik, öğretimsel liderlik, kültürel liderlik, dönüşümcü liderlik, sosyal liderlik, örgütsel liderlik, etik liderlik ve politik liderliktir. Pek çok farklı liderlik rolü olmakla birlikte dönüştürücü, eğitici ve kültürel liderlik türleri vardır. Müdürün üç tür kültürel liderlik rolü vardır: yorumlama, liderlik etme ve resmi. Yorumlayıcı Kültürel Liderlik; kültürel liderliğin rolünü temsil eden okulun misyon, norm ve değerlerinin yorumlanması; davranış modelleme, davranış geliştirme ve bunun grup önünde etkin bir şekilde sunulması, resmi kültürel liderlik rolü; Geleneksel törenler ve halka açık etkinlikler düzenlemek olarak tanımlanır. Bu hızlı değişimle başa çıkabilmek için okul yöneticisi yeni bir liderlik rolü üstlenmelidir. Bu yeni role vizyoner liderlik denir. Hayali liderlik, bir okulun vizyon ve misyonunu şekillendiren ve okulun geleceğini tahmin etmeyi gerektiren bir liderlik tarzıdır. Bu vizyon, okul personelinin coşkusunu ve bağlılığını doğurur. Öngörü okulları gereksiz zorluklarla boğuşmaz. Okul yöneticileri, takım ruhunu yeniden alevlendirmek ve dinamik bir yöntem sunmak için ileriye dönük bir liderlik rolüne sahip olmalıdır. İleri görüşlü liderler, oluşturdukları takım ruhu ve gösterdikleri dinamik yöntem ile okullarındaki eğitimin kalitesini yükseltebilirler. Vizyon sahibi bir lider olan bir okul yöneticisi ileriye dönük olmalıdır. Buna göre eğitim alanındaki değişimleri takip etmeli ve geleceğe yönelik bir vizyon oluşturmalıdır. Etik bir lider olarak müdür, doğru ile yanlış, doğru ile yanlış, doğru ile yanlış birbirinden ayıran bir değer sistemi geliştirir. Örgütsel hedeflere ulaşmaya çalışırken, hedefe giden her yolu doğru görmez ve bu değer sistemine bağlı kalır. Karmaşık bir ortamda karar vermesi gerektiğinde de bu sistemi göz önünde bulundurur. Bu değer sistemi, örgüt kültürü, ahlak, değerler, güven, dürüstlük, normlar, inanç, sevgi, hoşgörü, tarafsızlık, gelenek ve vicdan gibi değişkenlerden etkilenir.

2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı liderlik kavramının dünyada öneminin artmasına paralel olarak ülkemizde de bu alanda yapılan çalışmaların incelenmesidir. Bu amaç kapsamında 2006- 2021 yılları arasında liderlik stilleri inceleyen çalışmaların temel özelliklerinin neler olduğu ele alınmıştır. Araştırmanın alt problemleri ise;

1.Bu çalışmaların sayısı yıllara göre değişmekte midir?

2. Bu çalışmalar üniversitelere göre nasıl bir dağılıma sahiptir?
3. Bu çalışmalar enstitüler açısından nasıl bir dağılıma sahiptir?
4. Bu çalışmalar anabilim dalları açısından nasıl bir dağılıma sahiptir?
5. Bu çalışmalar danışman unvanları açısından nasıl bir dağılıma sahiptir?
6. Bu çalışmalar veri toplama araçları açısından nasıl bir dağılıma sahiptir?
7. Bu çalışmalar örneklem grubu açısından nasıl bir dağılıma sahiptir?

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma, YÖKTEZ’de 2006-2021 yılları arasında yayınlanan 28 tez incelenmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi türündedir. Doküman analizi ilişkisel tarama deseninde yapılmıştır. Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir. Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Strauss, 2008; Akt. Kıral 2020). Durumlar, olgular ve olaylar arasındaki ilişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırmalar genellikle ilişkisel taramadır. İlişkisel ve nedensel karşılaştırma yöntemleri de ilişkisel tarama türüne örneklerdir. İlişkisel taramalar neticesinde elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucu değişkenler arasında tespit edilen ilişkiler, araştırmacıların konuyla ilgili olarak tahminlerde bulunmasını sağlar. İlişkisel tarama yöntemi, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkileri inceleyerek mevcut durumların daha iyi anlaşılmasını sağlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016).

2.2. Örneklem/Çalışma Grubu

Çalışmanın evreni, Türkiye genelinde Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine hazırlanan ve YÖKTEZ veri tabanında ulaşılabilen lisansüstü tezlerdir.

2.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Milli Eğitim Bakanlığının 2005 yılında öğretim programları ve yaklaşımlarında yapılan köklü değişiklikler eğitim yönetimini de kapsamıştır. Bu bakımdan araştırmamız bu yıllardan sonraki araştırmaları kapsamaktadır.

Araştırma verilerinin toplanmasında YÖKTEZ’de 2006-2021 yılları arasındaki, Okul Müdürleri Liderlik Stilleri üzerine hazırlanan tezler incelenmiştir. YÖKTEZ veri tabanında eğitim yönetimine

ait 968 lisansüstü tez bulunmaktadır. Bu tezlerin 2006 yılından sonra okul müdürlerinin liderlik stilleri ile ilgili olan 28 lisansüstü tez incelenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma neticesinde 2006-2021 yılları arasında toplamda 28 lisansüstü tez yayınlanmıştır. Yayınlanan bu tezlerin detaylı incelemesi bulgular kısmında hazırlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde YÖKTEZ’de 2006- 2021 yılları arasındaki Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine yayınlanan lisansüstü tezlerin tezler incelenmiş elde edilen sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

3.1. Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine yapılmış tezlerin “yıllarına” göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 1. Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili 1990-2020 Yılları Kapsamında Yapılmış Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Frekans (n)	Yüzde (%)
2021	2	7,14
2020	2	7,14
2019	4	14,28
2018	4	14,28
2017	5	17,85
2016	1	3,57
2015	3	10,71
2014	2	7,14
2013	1	3,57
2012	2	7,14
2011	1	3,57
2010	0	0
2009	0	0
2008	0	0
2007	0	0
2006	1	3,57
TOPLAM	28	100

Tablo 1’de verilmiş 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine hazırlanmış lisansüstü tezlere bakıldığında; en fazla tez çalışması %17,85 ile 2017 yılında yapılmıştır. Bunlara ek olarak en az çalışma %0,37 ile 2006, 2011, 2013, 2016 yıllarında yapılmıştır. 2006 ve öncesinde ise herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

3.2. 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin “üniversitelere” göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

Türkiye kaynaklı 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin üniversiteler bazında dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili 1990-2020 Yılları Kapsamında Yapılmış Tezlerin Üniversiteler Bazında Dağılımı

Üniversite	Frekans (n)	Yüzde (%)
Bahçeşehir Üniversitesi	2	7,14
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	10,71
Gazi Üniversitesi	3	10,71
Gaziantep Üniversitesi	1	3,57
İnönü Üniversitesi	1	3,57
İstanbul Arel Üniversitesi	1	3,57
İstanbul Aydın Üniversitesi	2	7,14
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	4	14,28
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	3,57
Maltepe Üniversitesi	1	3,57
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	3,57
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	3,57
Uşak Üniversitesi	1	3,57
Yeditepe Üniversitesi	2	7,14
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	3,57
Zirve Üniversitesi	1	3,57
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	1	3,57
TOPLAM	28	100

Tablo 2’de verilmiş olan 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış çalışmaların üniversiteler bazında dağılımlarına bakıldığında; Okul Müdürlerinin Liderlik

Stilleri ile ilgili en çok tezin %14,28 ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, %10,71 ile Gazi Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinde yapıldığı görülmüştür. Ayrıca en az tez çalışması ise 3,57 ile Gaziantep Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Zirve Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde yapılmıştır.

3.3. 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine yapılmış tezlerin “enstitülerine” göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin enstitülerine göre dağılımları Tablo 3.de verilmiştir.

Tablo 3. Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili 2006-2021 Yılları Kapsamında Yapılmış Tezlerin Enstitülerine Göre Dağılımları

Enstitü	Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	22	78,57
Sosyal Bilimler Enstitüsü	6	21,42
TOPLAM	28	100

Tablo 3’de görüldüğü üzere 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış çalışmaların enstitü bazında dağılımlarına bakıldığında en fazla tezin %78,57 ile Eğitim Bilimleri Enstitüleri tarafından hazırlanmıştır.

3.4. 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin Anabilim Dalına göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 4. Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili 2006-2021 Yılları Kapsamında Yapılmış Tezlerin Anabilim Dalına Göre Dağılımları

Anabilim Dalı	Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğitim Bilimleri ABD	15	53,57
Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD	3	10,71
İşletme ABD	4	14,28
İşletme Yönetimi ABD	6	21,42
TOPLAM	28	100

Tablo 4’de verilmiş olan 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış çalışmaların Anabilim Dalları bazında dağılımlarına bakıldığında en fazla tezin %53,57 ile Eğitim Bilimleri ABD tarafından hazırlandığı görülmektedir.

3.5. 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin “danışmanlarının unvanına” göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin danışmanlarının unvanına göre dağılımları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. 2006-2021 Yılları Kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili Yapılmış Tezlerin Danışmanlarının Unvanına Göre Dağılımları

Ünvan	Frekans (n)	Yüzde (%)
Prof. Dr.	6	21,42
Doç. Dr.	9	32,14
Yar. Doç. Dr.	5	17,85
Doktor Öğretim Üyesi	7	24,99
Dr.	1	3,57
TOPLAM	28	100

Tablo 5’te danışmanların unvan dağılımlarına bakıldığında %32,14 ile Doç. Dr. Unvanının en çok olduğu gözlemlenirken en az ise %3,57 ile Doktor unvanına sahip olduğu gözlemlenmektedir.

3.6. 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin “veri toplama araçlarına” göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. 2006-2021 Yılları Kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili Yapılmış Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımları

Veri Toplama Aracı	Frekans (n)	Yüzde (%)
Ölçek	7	24,99
Kişisel Bilgi Formu	1	3,57
Anket	11	39,28
Görüşme Formu	3	10,71
Bilgi Yok	2	7,14
Kullanılmamıştır	3	10,71
Kurumsal Bilgi Formu	1	3,57
Toplam	28	100

Tablo 6. incelendiğinde yapılmış tezlerin veri toplama yöntemlerinden en çok %39,28 ile anket yönteminin kullanıldığı en az ise %3,57 ile kurumsal bilgi formunun kullanıldığı gözlemlenmektedir.

3.7. 2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin “örneklem / çalışma grubuna” göre dağılımları nasıl değişmektedir? Alt Problemine İlişkin Bulgular

2006-2021 yılları kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış tezlerin örneklem/çalışma grubuna göre dağılımları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. 2006-2021 Yılları Kapsamında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle İlgili Yapılmış Tezlerin Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımları

Örneklem/Çalışma Grubu	Frekans (n)	Yüzde (%)
Öğretmenler	9	32,14
Okul Yöneticileri	17	60,71
Öğrenci	2	7,14
TOPLAM	28	100

Tablo 7. incelendiğinde örneklem ve çalışma gruplarında en fazla okul yöneticilerinin, en az ise öğrenci grubunun yer aldığı gözlemlenmektedir.

Sonuç

Araştırma bulgularında 2006-2021 yılları arasında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri üzerine hazırlanmış lisansüstü tezlere bakıldığında; en fazla tez çalışmasının 2017 yılında yapıldığı, bunlara ek olarak en az çalışmanın 2006, 2011, 2013, 2016 yıllarında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç 2016 sonrası eğitim yönetiminde birçok boyutta (yönetmelik, uygulama vb) yeni bir döneme girilmesi nedenine bağlı olarak artış gösterdiği söylenebilir.

2006-2021 yılları arasında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış çalışmaların üniversiteler bazında dağılımlarına bakıldığında; Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili en çok tezin %14,28 ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, %10,71 ile Gazi Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinde yapıldığı görülmüştür. Bu sonuç bu üniversitelerde eğitim yönetimi ve denetimi bölümü akademik çalışmalarının ve akademisyen alanlarının dağılımıyla ilgili olduğu ile açıklanabilir. Son yıllarda özel (vakıf) üniversitelerin lisansüstü eğitim çalışmalarında eğitim yönetimi alanında örgütsel liderlik çalışmalarına önem verildiği de söylenebilir.

2006-2021 yılları arasında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış çalışmaların enstitü bazında dağılımlarına bakıldığında en fazla tezin %78,57 ile Eğitim Bilimleri Enstitüleri tarafından hazırlandığı görülmektedir. Bu sonuç alanın doğası gereği eğitim bilimleri ve eğitim çalışanlarını kapsamasından kaynaklı olarak yoğunluğun bu alanda olması sonucunu ortaya çıkarmıştır.

2006-2021 yılları arasında Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile ilgili yapılmış çalışmaların Anabilim Dalları bazında dağılımlarına bakıldığında en fazla tezin %53,57 ile Eğitim Bilimleri ABD tarafından hazırlandığı görülmektedir.

Araştırma bulgularında 2006-2021 arası lisansüstü tezlerin danışmanların unvan dağılımlarına bakıldığında %32,14 ile Doç. Dr. Unvanının en çok olduğu görünürken en az ise %3,57 ile Doktor unvanına sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç Eğitim-Yönetimi alanında akademik kadronun dağılımına ilişkin bir görüş belirtebilir.

2006-2021 arası yapılmış tezlerde veri toplama yöntemlerinden en çok %39,28 ile anket yönteminin kullanıldığı en az ise % 3,57 ile kurumsal bilgi formunun kullanıldığı gözlemlenmiştir. Anket yönteminin daha çok kullanılması liderlik stilleri ve boyutlarına ilişkin bilgi toplamada daha etkin kullanılabileceği ile açıklanabilir.

2006-2021 arası incelenen tezlerde örneklem ve çalışma gruplarında en fazla okul yöneticilerinin, en az ise öğrenci grubunun yer aldığı gözlemlenmiştir. Araştırmanın yapısı ve araştırma örnekleminin okul yöneticileri olması gereği bu sonuç doğal olarak ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

- Akyüz, M. (2002). Çağdaş Okulda Etkili Liderlik, Ankara, Ege Eğitim Dergisi, 21-23.
- Budak, G. (2017). Liderlik Teorileri, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 16-17.
- Bursalıoğlu, Z. (2007). Eğitim yönetimi teori ve uygulamaları, Ankara, Pegem Özel Eğitim Hizmetleri, 32-36.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Ankara, Pegem Akademi, 41-49.
- Camadan, F. (2012). İlköğretim okulu müdürlerinin okul rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri üzerine nitel bir araştırma, Bursa, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 51-53.
- Can, H. (2005). Organizasyon ve Yönetim, Ankara, Siyasal Kitabevi, 21-23.
- Cantürk, G. (2011). İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretim liderliği davranışları, Konya, Karatay Yayınları, 25-26.
- Celep, C. (2002). Sınıf yönetimi ve disiplin, Ankara, Anı Yayınevi ve Dağıtım, 61-65.
- Çelik, V. (2015). Eğitimsel Liderlik, Okul Kültürü ve Yönetimi, İstanbul, Beta Yayınevi, 25-28.
- Çelik, V. (2000). Okul Kültürü ve Yönetimi, İstanbul, Pegem A Yayıncılık, 39-41.
- Çelikten, M. (2014). Birey, Örgüt ve Yönetim, İstanbul, Lisans Yayıncılık, 69-70.
- Çırpan, H. (2009). Lider mi, Yönetici mi, Ankara, Active Bankacılık ve Finans Dergisi, 26-28.
- Doğan, S. (2007). Vizyona dayalı liderlik, İstanbul, Küre Yayınları, 46-48.
- Erçetin, Ş. (2000). Lider Sarmalında Vizyon, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 85-87.
- Erdoğan, İ. (2006). Eğitim ve Okul Yönetimi, İstanbul, Sistem Yayıncılık, 61-62.
- Eren, E. (2006). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, İstanbul, Beta Yayınevi, 51-55.
- Fidan, N. (2006). Okulda öğrenme ve öğretme, Ankara, Gül Yayınevi, 49-50.
- Gegez, E. (2010). Yönetim ve Pazarlama Araştırmaları, İstanbul, Beta Yayınları, 25-26.
- Genç, N. (2004). Yönetim ve Organizasyon -Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 33-34.
- Gümüşeli, İ. (1996). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği, İstanbul, İTÜ Yayınları, 40-45.
- İlker, G. (2006). Öğretim Liderliği, İstanbul, MPM Verimlilik Dergisi, 20-23.
- Helvacı, A. (2015). Eğitim Kurumlarında Yönetim ve Liderlik, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 32-33.
- İlgar, L. (2000). Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım, 74-76.
- Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 60-63.
- Kepçeoğlu, (1996). M. Okul müdürlerinin öğrenen liderlik becerileri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve motivasyon düzeyleri, Ankara, Nobel Yayın ve Dağıtım, 53-55.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:15, 170-189.
- Sezen, S. (2008). Kamu yönetimi sözlüğü, Ankara, TODAİE Yayınevi, 51-52.

- Sorensen, T. and Epps, R. (1996). Leadership and Local development:dimensions of leadership in four central queensland towns. *Journal of Rural Studies*. 12(2), 113-12
- Şahan, G. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 50-53.
- Şimşek, Ş. (2001). Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış, Ankara, Nobel Yayın ve Dağıtım, 60-61.
- Taymaz, H. (2000). Okul Yönetimi Öğretimsel Liderlik ve Okul Kültürü, Ankara, Pegem Yayınevi, 46-49.
- Yılmaz, K. (2014). Liderlik ve Liderlik Kuramları, Ankara, Lisans Yayıncılık,38-39.